

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto . . . . . K 24—
pol leta . . . . . 12—
četrt leta . . . . . 6—
na mesec . . . . . 2—

v upravnistvu prejemani:
celo leto . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta 22 enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.

Pecemazna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto . . . . . K 25—
pol leta . . . . . 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto . . . . . K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto . . . . . K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Wasserversorgungs-Genossenschaft in Unter-Schischka.

Kako suženjske narave so se nekateri Slovenci, o tem nam jasno priča nekdanji vsled svoje zavednosti, zdaj pa vsled svoje nemškutarke ošabnosti in slovenske neznačajnosti širom naše slovenske domovine znana Šiška. Zgornja Šiška je sicer do danes še ohranila svoj slovenski značaj, za kar gre vsa čast zavednim občanom in njihovemu vrlemu županu, Spodnja Šiška se pa še prav malo loči od nemškutarskega Celja. Občani so sicer po ogromni večini Slovenci, toda ti ne pomenijo ničesar, kajti edini človek, ki odločuje v vseh občinskih gospodarskih zadevah v Spodnji Šiški, to je Bavarec Kreutzer. On je tisti zli duh, ki vodi Spodnjo Šiško s pomočjo nekaterih slovenskih občinskih odbornikov v nemški tabor. Možno je pa zadnji čas s svojo politiko zelo zavozil. Morda bi se mu bilo res posrečilo, da bi bil s pomočjo grofice Anerspergove in slovenskih kinovcev napravil iz naše Šiške nemško „Schönau“, če bi mož ne bil pokazal pravega — židovske podjetnosti in židovske pohlepčnosti. Dekler je bil Kreutzer samo pospeševatelj nemškega, toliko časa so ga Šiščani pustili pri miru; šele, ko so začutili na svojem življem njegov gospodarski bič, šele ko so spoznali, da je v nevarnosti njihov donarni mošnjček, so se Šiščani, razen par Kreutzerjevih hlapcev, kakor en mož dvignili v glasni protestom proti nečevnemu gospodarstvu. Ta splošna ljudska nevolja je rodila večeraj popoldne pri Moharju v Šiški

protestni shod,

ki ga je na željo občanov sklicalo politično društvo »Vodnike«. Društvo »Vodnike« je povabilo na shod deželnega poslanca g. dr. Ivana Tavčarja, da govori o važnem gospodarskem vprašanju, ki razburja vse šišensko prebivalstvo, to je o Vodovodni zadruzi, ali kakor se sama imenuje »Wasserversorgungs-Genossenschaft in Unter-Schischka«. Da je vprašanje o šišenskem vodovodu zelo pereča zadeva, priča pač najbolj dejstvo, da se je shoda udeležilo mnogobrojno število šišenskih gospodarjev. — Shod otvoril predsednik pol. društva »Vodnike«, g. Seidl, ki podeli besedo

g. dr. Ivanu Tavčarju,

ki izvaja približno sledeče:

Slavni zbor! Rade volje sem se odzval vabilu na shod, na katerem naj se razpravlja o delovanju Vodovodne zadruge, ki je za vas zdaj najvažnejše vprašanje. Tu naj se mirno in stvarno razpravlja, izključaj pri se vse, kar bi moglo prevzročiti prepir in sovraštvo. Razpravlja naj se javno, kajti šišenski vodovod je javna stvar in prava in ne privatna podjetje. Vodovodna zadruga je dobila 70.000 K deželne in državne podpore, torej od faktorjev, ki podpirata samo javne naprave. Šišenski vodovod torej nikakor ne more biti privatna stvar ali stvar kakšnega podjetnika. Napram meni se trdijo čudne stvari o vaši Vodovodni zadruzi, če so to trditve resnične, jaz ne morem vedeti. Tudi ni moj namen, da bi tu osebnostno napadal. Toda trdi se, da se se vodovodna dela ki so bila po večini napravljena z državnim in deželnim denarjem, da so se ta dela oddala nepravilno. Trdi se celo, kar je nekaj gorostasnega, ako je resnično, ampak trdi se, da je načelnik vodovodne zadruge dal napraviti proračune za šišenski vodovod, in ker so se mu baje zdeli ti proračuni preizkušni, je šel k dotičnim stavbenikom, ter jih pregovoril, da je vsak svoj proračun zvišal. Pri seji Vodovodne zadruge je načelnik predložil vsled njegovega prigovarjanja zvišane proračune, obenem pa izjavil, da on prevzame napravo vodovoda za

nižji znesek. In res so se vsa vodovodna dela izročila načelniku Vodovodne zadruge. Tako se trdi naprammeni. Če je pa stvar taka in če se premisli, da sta država in dežela prispevali k vodovodu 70.000 K, potem je absolutno nedopustno, da so se v takem položaju oddala dela načelniku Vodovodne zadruge. Po mojih mislih je že radi tega izključeno, da bi načelnik delo prevzemal, kajti nikjer na svetu ni moglo, da bi se tako dela, pri katerih je angažiranih 70.000 K, oddala svojemu lastnemu načelniku in celo brez razpisa. Greh za tako neprimeren postopanje zadeva Vodovodno zadrugo. Tako postopanje vzbuja nehoteno sum, da se hoče neko kravo molsti, da se hoče nekaj nepostavnega delati. Zgodila sta se pa še dva druga velika greha, za katera je odgovorna Vodovodna zadruga, ako se je resnično tako zgodilo, kakor se trdi. Trdi se namreč, da se je v Vodovodno zadrugo zanesla politika, kar bi se v kulturni državi ne smelo nikdar zgoditi. To je vse obsodbe vredna slabost, ki razjeda naše javno življenje. Vodovodna zadruga bi se ne smela nikdar postaviti v politične boje, kajti potem, ko je dobila tako izdatno državno in deželno podporo, bi morala nastopati popolnoma nepristransko proti občanom brez ozira na njih politično mišljenje. Trdi pa se, da se je odmerila občanom, ki niso istega političnega prepričanja kakor odborniki Vodovodne zadruge, višja pritožbina, kakor pa njihovim somišljenikom. Če je to resnično, potem je to vse obsodbe vredno. Tudi v Ljubljani imamo politične boje, imamo politične nasprotnike, pa se vendar še nikdar ni čulo, da bi se ljubljanskemu škofu več zaračunilo kot meni. Dandanes, ko vsi čutimo grozno breme davkov, je prava bestialnost, če se sili političnega nasprotnika, da mora vodo dražje plačevati. Če je to res, da se je voda političnim nasprotnikom dražje zaračunala, je to bestialnost, ki ji ni primere v Avstriji.

Vodovodna zadruga ne sme misliti, da je sama gospodar. Tista dva faktorja, ki sta dala za vodovod 70.000 K, imata tudi še nekaj govornikov. Načelnik vodovodne zadruge ne bo prevračal takih kozlovec tik pred Ljubljano in pred nosom deželne vlade in deželnega odbora. — Moja misel je, da naj občina prevzame vodovod v svojo last, toda ne tako, da bi se danj odbor vse smetano posnel. Vodovod je dobredelna naprava in ne sme nikdar postati špekulacija ali molzna krava za nekatere izvoljence. Za slučaj, da pride vodovod v občinske roke, bodeta dežela in država poskrbeli, da ne bode Vodovodna zadruga zopet molzla. Jaz bodem vedno delal na to, da pride vodovodna pravica do polne veljave. — Že med govorom so poslalskeci burno pritrjevali govornikovim izvajanjem po končanem govoru pa so dali duška svoji nevolji na tako hrupen način, da so se načelniku Kreutzerju in njegovim jogrom pošteno hlačke tresle. Iz splošnega hrupa ni bilo drugega razumeti kakor: »Živio dr. Tavčar!« in pa: »Kreutzer, v Kočevje jo poberi!«

Nato skuša g. Borštner, občinski odbornik in odbornik Vodovodne zadruge, opravičiti postopanje navedene zadruge, kar se mu pa popolnoma ponese. Pravi, da se je navratna taksa napravila zato, da se bode voda pozneje cenejša oddajala. Vsak občan bi moral smatrati za svojo dolžnost, da podpira Vodovodno zadrugo, toda nad 80% Šiščanov neče ničesar vedeti in ničesar pomagati. S to izjavo je pač g. Borštner sam dal Vodovodni zadruzi najkrepkejšo klofuto, kajti, če 80% občanov nima prav nikakega zaupanja v odbornike pri Vodovodni zadruzi, potem mora biti prav gotovo opravičen vzrok, da so ljudje nezaupni napram odbornikom. G. Borštner pravi, da Vodovodna zadruga ni nikak zanjimka, ako zahteva

od nekaterih posestnikov po 25 K, od drugih 100 K in zopet od drugih 200 kron. Po njegovem mnenju tudi nima politično društvo »Vodnike« pravice, sklicovati shode radi Vodovodne zadruge in se tudi ne more nikogar siliti, da bi odgovarjal na tem shodu. (Dr. Tavčar: Če nečete, pa molčite!) Nadaljnje vprašanje g. dr. Tavčarja: »Kaj pa je vendar z načelnikom Kreutzerjem?« odgovori gosp. Borštner, da se njega ne dotika. Ta odgovor je provzročil bučen smeh. Sicer pa, tako nadaljuje g. Borštner, ni bilo nikogar s kako pritožbo, dokler nismo ljudem poslali računov. (Dr. Tavčar: Popolnoma umevno!) Ko po daljšem besedovanju govornik še pove, da je v občinski seji sprejet v soboto predlog obč. odbornika g. Noča, prosi, da bi smel govoriti načelnik Vodovodne zadruge Kreutzer v nemškem jeziku. Ta prošnja je naletela na najhujši odpor. Vse je kričalo: »Ne, ne! Nemško ne bo govoril. S tem je bil seveda najbolj zadovoljen Kreutzer sam!«

Nato navode občinski odbornik g. Noč konkretne slučaje, iz katerih je razvidno, kako krivično je postopala Vodovodna zadruga pri odmeri navratne takse. Posestniku, ki ima hišo s 4 stanovanji, se odmerili 25 K navratne takse; drugemu posestniku, ki ima ravno tako hišo so odmerili 100 K. G. Noča, ki ima hišo s dvema stanovanjema, so odmerili 100 K; posestniku, ki ima hišo s 6 stanovanji, pa samo 50 K. Lastnik hiše s 4 stanovanji plača 25 K, oni, ki ima hišo s 3 stanovanji plača 100 K. Odborniki Vodovodne zadruge pa ne plačajo ničesar. — Nato sta pojasnjevala krivično postopanje Vodovodne zadruge g. Mauera, bivši član zadruge in pa g. Iv. Zakotnik, župan v Zgornji Šiški. Zlasti zadnji je bral gospod pri Vodovodni zadruzi ostre levite. Bil je revizor imenovane zadruge, toda vsled brezprimerne postopanja proti občini Zgornja Šiška in radi žalitve njegovega narodnega ponosa, je zapustil nemškutarsko zadrugo. Omenja, kako ga je hotel Kreutzer nadlegovati, da naj tudi Zgornja Šiška pristopi k Vodovodni zadruzi, ker sicer ne da država nikakega prispevka. Ko je Kreutzer ujel g. Zakotnika, je izjavil: »Dosljej sem jaz hodil za njim, odslej bo pa on za menoj.«

Ko je ob neki priložnosti vprašal g. Zakotnik, koliko članov naj nabere za Vodovodno zadrugo, mu je Kreutzer odgovoril, da ne rabi nobene, marveč bo še njega ven vrzel. Ko je g. Zakotnik slednjič še dobil od načelnika nemški poziv k reviziji, je bilo pač najumestnejše, da je odložil revizorsko čast. — Nato je hotel nekaj govoriti g. Zelenka, toda klici: »Schönau!« so popolnoma zadušili njegov glas. — K besedi se zopet oglasi g. Borštner, ki opravičuje nenakladno razdelitev takse in pravi, da se ga hoče križati. Pri določitvi takse se je gledalo na to, koliko ima kdo premoženja in koliko ima kdo otrok. G. Noč ima lepo premoženje in nič otrok, zato lahko plača. — G. Noč pojasni na to, da je na njegovi bajti 13.000 K dolga, in da je moral zastaviti v Mestni zastavljalnici svojo zlato uro, da je mogel plačati 283 K blagoslovljeni Vodni zadruzi. — Nato se debata zaključuje. — Končno povzame besedo g. dr. Tavčar, ponovno zatrjujoč, da se je delo oddalo nepostavno, in da krivda za to nepostavnost ne zadeva samo Kreutzerja, marveč ves odbor Vodovodne zadruge. Odbor bi nikakor ne bil smel oddati del brez razpisa svojemu načelniku. Samo, ako bi se bila dela postavno razpisala in bi bil Kreutzer v resnici najcenejši ponudnik, samo takrat bi odbor lahko rekel, da si ni svest nikake krivde. Tako se je pa zgodilo, da je bil Kreutzer pri delih za javno korporacijo sam nadzornik svojih del. Znano pa je, da vrana vrani očesa ne izkljuje. Stvar je bila nepostavna in opravi-

četi se ne da. Načelnik Vodovodne zadruge nikakor ni imel pravice graditi vodovod. Ljudje pridejo do zaključka, da se pri stvari ni pošteno postopalo. Borštner nekaj ugovarja. Dr. Tavčar: »Ali je Kreutzer načelnik?« Borštner: »Da!« Dr. Tavčar: »Ali je gradil Kreutzer vodovod?« Borštner: »Da!« Dr. Tavčar: »Torej je zame stvar končana! — Tudi odmera takse se je izvršila popolnoma nepostavno, kajti pri tem se nima gledati na to, koliko ima kdo premoženja in ali ima otroke ali ne. Premoženje ne odloča prav nič, ampak količina porabljene vode določa višino takse. To so razmere, ki izzivajo javno kritiko. Eno stvar naj še omenim. Dandanes je Šiška še slovenski kraj, zato je pa škandal, da je pri Vodovodni zadruzi poslovni jezik nemški! (Klici: »Sramota Kreutzerjevih hlapcev!«) Iz slovenke Šiške so nam napravili spak »Schönau!« Edino kar se more pametnega storiti, je to, da prevzame občina vodovod v svojo last in sicer tako, da se nihče ne okoristi! (Ponovno, burno klicanje: »Živio dr. Tavčar! Doli s Kreutzerjem!«) Nato je tajnik društva »Vodnike«, g. Cimerman prečital sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Resolucija.

Na protestnem shodu pri Moharju v Spodnji Šiški dne 23. januarja 1910 zbrani občani Spodnje in Zgornje Šiške protestiramo proti enostranskemu postopanju odbora vodovodne zadruge v Spodnji Šiški, ki nima pred očmi blagorabnikov, marveč edino le svojo korist. Država in dežela nista dali podpore zadruzi, da bi imeli dobiček odborniki, marveč, da bi uživali dobroto dobre vode prebivalci Spodnje in Zgornje Šiške. Pozivljemo visoko c. kr. vlado in slavni deželni odbor, da pregledata delovanje odbora n. pr. kako so se oddajala razna dela, kako se je odmerila navratna taksa, kako se je zaračunava voda. Prosimo, da se pritise na občinski odbor v Spodnji Šiški, da prevzame vodovod v svojo last. Ker so odborniki vodovodne zadruge obenem vplivni občinski odborniki, naj se gleda na to, da občina prevzame vodovod brez kakih obveznosti napram prejšnjim odbornikom zadruge, da so obenem razveljavljene vse pogodbe, ki so morebiti sklenjene z enim ali drugimi odbornikom v njegovo korist. Končno protestiramo proti temu, da razpošilja predsednik vodovodne zadruge g. Kreutzer samo nemška vabila slovencem.

Soc. demokratje proti klerikalni reformi ljublj. obč. volilnega reda.

Včeraj dopoldne so socialni demokratje imeli v »Mestnem domu« shod o klerikalni reformi ljubljanskega občinskega volilnega reda. Shod je bil jako dobro obiskan. Otvoril ga je Kocmur, ki je omenjal, da je ljubljanski župan že leta 1905 objubil volilno reformo, ki pa jo je objavil šele pred dvema letoma. Po tej reformi bi nedavkoplačevalci dobili le v eni kuriji mandate. Leta 1907 je dr. Lampe v »Narodnem domu« prisegal, da so klerikalci za splošno in enako volilno pravico za Ljubljano. Ta isti dr. Lampe pa sedaj podpira reformo, ki vsebuje pluralno volilno pravico. Po tej reformi bi imel delavec le en glas, ljubljanski škol pa dva glasova. Tako reformo socialna demokracija zavrača.

Ko so bili izvoljeni v predsedstvo Anton Kristan, Tokan in Kocmur, je povzel besedo Etbin Kristan, ki je govoril v glavnem sledeče:

Kranjski deželni zbor je v zadnjem času nenavadno priden. Število različnih predlog je naravnost ve-

likansko in človek bi skoro mislil, da se je v deželnem zboru naselila kar kuga delavnosti. Ampak, če pogledamo vsebino teh predlogov, vidimo, da je ta množina le slepilo za volilce. V prvi vrsti skrbi sedanja večina le za nekaj patentiranih krogov. Med drugim se je v deželnem zboru porodila tudi ljubljanska občinska volilna reforma. Pred par leti je občina sama izdelala načrt volilne reforme. Ustavili so poseben splošni razred; ali medtem, ko so ostali razredi imeli po 10 odbornikov, je ta dobil samo 6 odbornikov, nekateri posebno vneti prijatelji delavstva so hoteli dati le 4 odbornike. Proti temu načrtu je delavstvo vstalo in je zahtevalo v splošni kuriji tudi toliko mandatov, kolikor jih imajo ostale. Ta reforma pa se sploh ni rešila, ker deželni zbor ni delal; najprej so obstruirali klerikalci, potem liberalci. Sedaj pa, ko imajo klerikalci absolutno večino, so vzeli tudi to volilno reformo v pretes. Zdelali so jo pa tako, da je živ krst več ne spozna.

Sicer klerikalci trdijo, da ni večjih demokratov na svetu kakor so oni. In če človek sliši na Dunaju Janca Evangelista Kreka, bi res to verjel. Kadar govori Krek v poslanski zbornici, Dunajčani kar usta odpirajo in blagrujejo srečne Slovence, ki imajo tako napredne farje. Ali drugače je v kranjskem deželnem zboru in pa na shodih. Tu se klerikalci šele pokažejo, kakšni so v resnici. Tvoje klerikalne narave ne morejo zatajiti. Njihov demokratizem je le prazna fraza; vse služi le njihovi koristi. Zato je treba da se z ostro kritiko preišče vsak njih načrt. Tako tudi načrt občinske volilne reforme za Ljubljano. So tu stvari, s katerimi je vsak lahko zadovoljen. Toda podlaga vzame vse kar je na tistih lepih določbah. Narediti hočejo tri razrede, v tretjem bi volili vsi nevolilci: to je že prva laž, ker so izključeni tisti, ki niso še tri leta v Ljubljani. Ta določba je v največjo škodo delavcem, ki se pogostoma morajo seliti iz kraja v kraj. In vendar tudi nedavkoplačevalci pomagajo vzdrževati občino: z delom in z indretni davki in to takoj, ko se naselijo, ne šele tri leta pozneje. In presentualno dajejo več kot davkoplačevalci. To določbo so klerikalci postavili z namenom, da škodujejo delavcem; sami so prej zahtevali šestmesečno naseljenost. Še več so zahtevali: splošno in enako volilno pravico brez vsake omejitve. To je bilo kaj po demonstraciji za splošno volilno pravico v državni zbor. Takrat je dr. Lampe zahteval tudi za občino splošno, tajno in direktno volilno pravico. Tukajšnji socialni demokratje so takrat izjavili, da se zadovolje z vsako reformo, ki je v danih razmerah najboljša. In tedaj so klerikalci padli po soc. demokratih z izdajali itd. Zanimivo je prečitati si »Slovenca« iz decembra l. 1905 in januarja l. 1906. Zdaj se lahko obrnejo njihove lastne besede nanje: ni jih grših in podležjih ljudi od klerikalcev. Ne-le, da zahtevajo za volilce v splošni kuriji triletno bivanje v Ljubljani, postavili so vanjo tudi vse tiste, ki volijo že v prvi in drugi kuriji. Uspeh tega je ta, da bo sicer delavec dobil volilni listek, imel bo pravico voliti, toda njegov glas bo že vnaprej uničen in ubit. Ne gre se tu za to, da je ena kurija splošna, ampak za to, da delavci res pridejo do svoje pravice. Pluralna volilna reforma pa je največja infamija in lumparija je govoriti tu o demokratizmu. — Nekateri stvari so si klerikalci izposodili od soc. demokratov. Na pr. proporcijski sistem. Socialna demokracija proti temu sistemu ne more biti na noben način. Vsi izgovori je ne morejo zapeljati. Če je proporcija poštena, je poštena pod vsakim pogojem. Kdo pride potom proporcije v občinski svet, po tem se ne vprašuje. Volilna reforma se ne

delo zato, ali bi se vsaj ne smela delati, da pride ta ali oni do veljave. Klerikalec pravijo, da bi morali socialni demokratje biti veseli, ker bodo s pomočjo tega sistema tudi »prišli« v obč. svet. To je infamija. Socialni demokratje ne znajo lezti, temveč hodijo in bodo hodili tako, da bodo marsikomu pri tem stopili na kurja ocesa. Socialna demokracija je za proporcijo neglede na to, ali je že kje drugje ali ne. Naj magari Ljubljana napravi začetek. Seve, če jo klerikalec vpeljejo v Ljubljani, jo morajo tudi v kmečkih občinah in v deželnem zboru. Ampak dr. Lampe je matematično dokazal, da to ni mogoče. V Ljubljani ima namreč, tako pravi dr. Lampe, vsak razred po 15 članov, to se je da razdeliti. Toda na kmetih voli vsak okraj samo po enega poslanca, tega pa ni mogoče razdeliti. Dr. Lampe pa je pozabil povedati, da pri nas splošna kurija v deželnem zboru šteje 11 poslancev in ti se dajo čisto dobro voliti po proporcijemskemu sistemu. Volitev po okrajih je sama sleparija, ker danes niso več zastopniki okraj, temveč stranke. V Idriji in Logatecu na pr. niso volili Gostinčarji: zato morda, ker je tako brijten, temveč zato, ker je to diktiral dr. Šusteršič; če bi jim ta tako ukazal, bi volili magari tudi štango. Volilci danes ne vprašujejo več toliko za ime, temveč predvsem za program. Če bi bili klerikalec pošten, bi rekli: Kranjska ima 50 zastopnikov, cela dežela naj bo enota in voli naj jih po proporcijemskemu sistemu. Če pa tega ne store, je podan dokaz, da samo sleparijo volilce.

Sicer pa kakor rečeno, ima njihov načrt marsikaj dobrega. Tako na pr. da se voli na en dan povsod. To je dobro iz oziroma na nepošteno agitacijo: 7000 volilcev je težko nakrmiti na en dan. Tudi lažje glasujejo po svojem prepričanju, ker nimajo pred očmi uspehov volitev prejšnjih dni. Dalje so vpeljali razno-barvne kuvrte. To je sicer pametno, pa ni dovolj. Preskrbeti bi se moralo, da dobi volilec glasovnice šele pri komisiji, odkoder ni nobene poti več do agitatorjev. Tudi to ni prav, da so klerikalec razdelili ženske v dame in babuice, in tem zadnjim niso dali nobene volilne pravice. Vpeljali so volilno dolžnost. Pravijo, da je to dopolnilo volilne pravice. Ne, to je ne-navadna lumparija, ker je nasilje. Imeti volilno pravico je vse kaj drugega kakor pa siljen biti k volitvam. So tu indiferentne mase, ki sploh ne vedo kaj volitve pomenijo. Seve klerikalcem so ravno tisti najbližji, ki so najbolj neumni. So pa tudi učenjaki, ki žive le svoji znanosti in se za politično življenje prav nič ne brigajo; kako naj si ti izbirajo. In slednjim so taki, ki jim kar njih politično prepričanje brani, da bi šli volit, na pr. anarhisti. Nasilje političnemu prepričanju se pa vendar ne sme delati. Sicer pa naj klerikalec nikar ne mislijo, da bo volilna dolžnost dolgo njim v korist. To bo eden tistih žeb-ljev, ki se bodo sami nanj obesili. Ko dobi nezaveden človek v roke volilni listek in mora k volitvi, je prvi trenotek ko se začne za politično življenje zanimati. Da se pa kdo zanima za politično življenje, to nikdar klerikalcem ne koristi. Z volilno dolžnostjo jim bo potem hitreje odzvonilo. Sicer so se pa tudi v deželnem zboru začeli nepričakovano hitro razkrinkovati. Začeli so ustanavljati institute in mesta in so privlekli iz vseh kotov svoje agitatorje in jih posajali tja. Ampak tistih »lačenbergarjev« je vedno več in kmalu ne bo več dosti piče za nje. In vsi ti, ki danes opletajo »roženkrance«, bodo naj-hujši brezverci, ko bodo videli, da vera ne nese več dosti. — Tudi temu ni ugovarjati, da se voli naenkrat 45 občinskih svetovalcev in 45 namestnikov, da odpadejo dopolnilne volitve; kajti pri teh dopolnilnih volitvah se je vedno uganjala velika korupcija. Bolje da jih ni.

V posameznostih je torej volilna reforma večinoma dobra; vse pa poka-zi pluraliteta. Zadovoljni bomo z ujo, ko se odpravi pluraliteta in zahteva triletnega bivanja za nedavkoplačevalce. Da se bo v deželnem zboru kaj popravilo na nji, ni skoro mi-slit; drugo vprašanje pa je, ali bo sankcionirana. To pa je odvisno od delavstva. Treba je tršega dela; tre-ba je preprečiti sankcijo. »Bodoč-nost« je sestavila spomenico, ki se pošlje dež. zboru. Shod naj se tej spomenici pridruži. Pokazati je tre-ba, da je za to volilno reformo le klerikalna stranka, večina pa je na-sprotna in jo odklanja.

Nato se oglasi k besedi deželni poslanec Gangl. Izjavi, da ni od ni-kogar pooblaščen govoriti, da govori le v svojem imenu. Izjavlja pa tudi, da so narodno-napredni poslanci istega mnenja z njim. Napake volilne reforme so očitne; glavna je plurali-tetni sistem in zahteva po triletnem bivanju v občini. Že leta 1908 je go-vornik izjavil, da zahteva za deželni zbor splošno in enako volilno pravi-co: isto je zahteval pozneje za občine.

Vedno je s svojimi predlogi propa-del, akoravno je večina vedno po-vdarjala, da stoji na stališču splošne, enake, direktne in tajne volilne pra-vice. Tudi v terek bo govornik v de-želnem zboru izjavil, da napredna jav-nost tako volilno reformo odklanja. V ustavnem odseku so se napredni poslanci mnogo trudili, pa so s vse-mi svojimi predlogi pogoreli. Govor-nik izjavlja, da zahteva za vsa javna zastopstva splošno, direktno in tajno pravico s proporcionalnim sistemom. Dokler se to ne izvede, ne more biti noben napreden človek zadovoljen. Treba je pa, da za uresničenje te za-hteve vsi napredni elementi delujejo skupno.

Anton Kristan nato predlaga, da se spomenici doda še protest proti volilni obveznosti. Etbin Kristan pravi, da je hvaležen poslancu Gang-lu za izjavo. Vendar konstatira, da socialna demokracija v deželnem zboru nima nikogar, ki bi od njega megle zahtevati, da zastopa njeno stališče. Same simpatije tu ne odlo-čujejo. Socialna demokracija gre da-lje po svojem prepričanju in se ne ozira ne na levo ne na desno. Nerad nastavlja nogo tistemu, ki je tepen; ali konstatirati mora, da so liberalci sami mnogo krivi, da je do tega pri-šlo. Socialni demokratje so že leta 1896. zahtevali volilno reformo, žu-pan jo je obljubil. In pozneje se je obljubovalo isto. Če bi bila občina izvedla volilno reformo brez plura-litete, bi je danes klerikalec ne mogli vpeljavati. Govorniku se zdi, da v zadnjem času proti socialnim demo-kratom pihlja nova prijaznejša sapa. To so pa doživeli že nešteto krat. Ka-dar jih kdo potrebuje, je prijazen z njimi. Socialna demokracija ne bo odklanjala nikogar, kdor pojde z njo; ali računov tudi ne bo delala z niko-mur. Socialna demokracija dobro ve, da bo sama, ko bodo volitve in da se bodo morda celo sedanjí nasprotniki proti nji združili. Čal, da je treba po-vedati, ali reči se mora.

Nato se sprejme soglasno spome-nica z dostavkom vred in predsednik ta dobro uspeli shod zaključí.

Deželni zbori.

Dosedaj se še ni posrečilo doseči med češkimi in nemškimi poslanci sporazuma glede češkega deželnega zbora. Mladocihi bodo šele v sredo definitivno sklepali o stvari v izvrševalnem odboru stranke. Vsled tega se bo končno odločilo o usodi dežel-nega zbora šele koncem meseca.

Ogrsko.

Z napetostjo pričakuje vse pri-hodnje seje poslanske zbornice, v kateri se odloči usoda Khuenovega kabineta. Stranka neodvisnosti, ki se je zedinila, kabinet nikakor ne misli podpirati; istotako ne ljudska stran-ka. Ustavna stranka je izdala slede-čo resolucijo: Stranka proglašuje, da vstrajane premišljeno na članku XII. za-kona iz leta 1867, ker je prepričana, da ta zakon najbolje odgovarja in-teresom kralja in naroda. Stranka se ne strinja z vlado in ji ne more ob-ljubiti podpore, ker se boji, da smer in politika vlade ne razrešita teške krize, temveč jo le postrita, kajti nima takega vladnega programa, ki bi omogočal sodelovanje osemindsi-ri-desetnikov in neodvisnih strank ali pa dal sredstva, da se zedinijo stran-ke, ki mislijo ustavno. K temu sta-lišču je prisilila stranko predvsem okolnost, da ne pozna stališča vlade v vprašanju volilne reforme. — Ker pa je obenem stranka tudi tega mne-nja, da je v interesu ustavnosti, da se ne vlada še naprej brez zakonite pooblastitve in ker stranka smatra za veliko zlo, če bi se brez dovolitve indennitete pojavila zopet dolga nova vladna kriza ali pa potreba raz-pustiti poslansko zbornico, kar je ustavni nasledek nezaupnice, ne bo stranka predlagala nezaupnice, in če bo katera stranka nezaupnico pred-lagala, bo nasprotno ona predlagala resolucijo, naj se vprašanje nezaup-nice odlogi.

Svoja pogajanja s strankami je Khuen že dovršil.

Turčija.

Zbornica je imela sejo, v kateri so se prečitale sožalne brzojavke z ozirom na požar parlamenta. Zborni-ca je sklenila naročiti vladi, da raz-piše natečaj za stavbo novega parla-menta.

Iz Carigrada se poroča, da je požar parlamenta zanetila zlobna ro-ka. Vlada ima baje dokaze, da je v to stvar zapleten bivši sultan Abdul Hamid. Vse parlamentarno osebje — okoli 100 ljudi — so zaprli. Predsed-nik parlamenta Ahmed Riza je zbo-lel; baje hoče resignirati na svoje mesto.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Izjava.

Za Idrijske realke ni nobene kompenzacije. Zato ne more biti go-vora o premestitvi tega učnega zavo-da. To je absolutno izključeno! Idrija je ustanovila in vzdrževala realke s ogromnimi žrtvami in realke ostane Idriji! Slovencem v Ljubljani pa gre posebna slovenska realka! Poobla-ščen sem izjaviti, da so s mano vred istega mnenja vsi slovenski napred-ni deželni poslanci.

V Ljubljani, dne 24. janu-
arja 1910.

E. Gangl
deželni poslanec.

Dnevne vesti.

+ Iz deželnega odbora. Dr. Pa-vel Agramovič je imenovan se-kundarijem v deželni bolnici. De-želna hiša se bo podrli, ter bo dežela zgradila novo hišo na podrtju v Go-sposki in Salendrovi ulici. Načrti so dogotovljeni, ter se napravi predlog na deželni zbor. Stavbinski urad dobi nalog, da napravi načrte o »deželni kleti«, ki se bo namestila v deželnem dvorcu. Mestni občini idrijski se pa-sira znesek 2 kroni 80 vin. za znano stavbo, vse drugo, nekaj čez 8000 K se pa iz računa za leto 1908 črta. Vse to na pritožbo kateheta Oswalda, ki je dandanes absolutni vladar idrijs-kega mesta. Potem se nadaljuje ja-hanje nad omenjeno idrijsko občino! Iz proračuna se črtajo zneski: 10.000 K za popravilo mestnih poslo-pij; 1000 K za nakup zemljišč; 1000 kron za podporo vseučiliščnikov; 8485 K za prevzetje profesorskih taks; istotako se črta znesek, ki je potreben za povišanje plač mestnih uslužbencev. Deželnemu zboru se na-svetuje, da se za sedaj dovoli mestni občini ljubljanski, da najame za gradbo državne obrtne šole, za kana-lizacijo, za napravo in popravilo mo-stov in za podvoz na Martinovi cesti posojilo, vsega skupaj 1.803.200 K.

+ Klerikalec in učiteljstvo. Sobotni »Slovenec« se norčuje iz pri-praviške mature, oziroma iz učite-ljev z maturo. Na to mu odgovarja-jo, da imajo vsi učitelji, če ne že pri-mernih plač, pa vsaj maturo, dočim poznamo več duhovnikov, ki nimajo ne gimnazijske, ne pripravniške ma-ture in vendar si domišljujejo, da so »akademiško« izobraženi. Sicer pa ni ne pokladamo največje važnosti na maturo, ampak bolj na sposobnost in uporabnost, in časi, ko se je delala med nami razlika med akademikom in neakademikom, so za nami in ni-majo v sedanjí demokratični dobi veljave. Poglejmo na naša učitelji-šča. Tamkaj imamo učitelje s pri-praviško maturo, ki imajo plačo X. IX., VIII. in celo VII. činovnega razreda, a so popolnoma kos svoji nalogi. »Slovenec« mu dopisniku je gotovo tudi znano, da sta bila lansko leto dva okrajna šolska nadzornika s pripravniško maturo pomaknjena v VIII. činovni razred. Znano mu je tudi, da pridejo vsi vadniški učitelji s pripravniško maturo v IX. činovni razred in tisti, ki imajo izpit za me-šćanske šole ali kake druge posebne zasluge, pa tudi v VIII. činovni raz-red. Klerikalcem je znano, da ljud-skošolsko učiteljstvo teži po plačah zadnjih štirih činovnih razredov državnih uradnikov, zato ugovarja-jo in nasprotujejo tej nameri, kjerkoli morejo. To naj si zapomnijo naši Siomškarji! Občinski svet ljubljanski hoče iti klerikalcem z dobrim vzgledom naprej in bo polagoma plače učiteljstva na licejski vadnici reguloval tako, da bodo enake pla-čam učiteljstva na državnih vadni-cah. »Slovenec« in njegov sebični dopisun se bojita posebno učitelja E. Gangla! Verjamemo! Saj so klerikal-ci že napeloma nasprotni vsakemu nadarjenemu, pridnemu in napred-nemu učitelju. V tem slučaju straš-i jo javnost z grdo lažjo, da bi imel učitelj Gangl kar 16.524 K plače, do-čim bi jo imel, če bi res prišel v Ljubljano, v istini samo 3280 K. — »Slovenec« in njegov dopisun sta se zlagala samo za 13.244 K. Fej!

+ Jeseniški gerent obojen v za-por. Pri c. kr. okrajnem sodišču v Kranjski gori se je vršila te dni ka-zenska obravnava proti jeseniškemu gerentu, oskrbniku Čebulove hiše. Tožen je bil, da je žalil c. kr. okraj-nega glavarja v Radovljici, in sicer ga je žalil kot uradno osebo. Čebulj je bil obojen na pet dni strogega za-pora z dvema postoma. Ker pa Če-bulj ni zadovoljen, da bi v Kranjski gori v Maruški uši pobijal, se je pri-tožil na deželno sodišče v Ljubljani; vložena je pa tudi pritožba zaradi preizkuso odmerjene kazni. Čebulj pa še vedno ne da miru okrajnemu glavarju in ga opravlja po vseh go-stilnah. Čebulj se igra z ognjem. De-želna vlada naj še enkrat naredi ko-nee z gerentom Čebuljem, saj blama-je in skandalov je že bilo dovolj; gos-podu glavarju pa priporočamo, naj Če-bulj še enkrat ušesa navije, saj ima

večje kakor Markotov sivec in se ga lahko sanje prime.

+ Zakaj nemeška deželni šolki svet korotki nemeške učitelje na slo-venskih, slovenske učitelje pa na nemeških šolah. Nedavno se je oglaš-la deputacija korotkih Slovencev pri deželnem predsedniku in deželnem šolskem nadzorniku, da protestuje proti nameščanju nemeških učiteljev na slovenskih šolah. Deželni predse-dnik in šolski nadzornik sta zagovar-jala šolski sistem na Korotkem čisto v smislu »avstrijske kulture«. Rekla sta, da je potrebno, da se nastavlja-jo nemeški učitelji na slovenskih šolah zato, da se učitelji od učencev nauče slovenskega jezika, slovenski učitelji pa se na nemeških šolah bolj izurijo v nemeškem jeziku. To je res čisto v av-strijskem duhu. Učitelj naj se uči od učenca!

+ Velik protestni shod Narodne delavske organizacije v Trstu. V ne-deljo dopoldne se je vršil v »Narod-nem domu« v Trstu velik in vihar-n protestni shod N. D. O. v pravem po-menu besede. Velika dvorana je bila natlačeno polna slovenskega delav-stva, ki je pazno sledilo vsem govor-nikom in jih na mnogih mestih spremljala z viharnim odobravan-jem, vzklikanjem in opravičenim ogorčenjem. Govorili so dr. Brnčič, dr. Mandič, Krajnc, Križmančič, oha predsednik in tajnik češke narodne socialne zveze iz Prage in državni poslanec dr. Rybař. — Vsi govorniki, posebno še Mandič in Rybař — so ostro kritikovali nezasišano postop-anje ne le kapitalističnih podjetni-kov in nam sovražnih fabrikantov, ki že iz sovraštva do nas jemljejo na delo italijanske podanike, katerih je v Trstu okoli 40.000, ampak tudi pod-jetjih, ki so v režiji c. kr. vlade, kjer vidiš uslužbene večinoma same reg-nicole. Govorniki so zahtevali od vlade, naj v interesu domačega delavstva, kakor tudi v svojem inter-esu neha s tem prakticanjem. — Temu škandalu, ki je mogoče edino le v naši državi, se mora napraviti ko-nee! — V prvi vrsti naj bo pri vseh podjetjih c. kr. vlade uslužbeno do-mače delavstvo, ki mora tej državi tudi doprinasati svoje dolžnosti in krvi in davkih. In šele, ako bo kruha ostalo domačinom, naj se ga deli — tuje-m. — Ali temu je danes ravno nasprotno: tuje služi, domačin pa lačen — gleda, ker nima dela. — »Ako pa vlada nas ne bo poznala tam, kjer se deli kruh, — je vzklil eden govornikov — nas bo dovedla do tega, da tudi mi nje ne bomo ho-teli poznati tam, kjer se plačuje krvi-ni in davek v denarju!« — Ob vihar-nem odobravanju je bila sprejeta re-solucija, v kateri se zahteva od vlade, da preskrbi kruha najpoprej svojim lastnim otrokom, avstrijskim držav-ljanom, potem, ako ga kaj preostaja, deli šele tuje-m. — Resolucijo ima izročiti šest članov N. D. O. c. kr. na-mestniku Hohenlohu. Ob splošnem odobravanju je bil sprejet predlog predsednika Mandiča, naj se poslan-ca Rybařa naprosi, da stopi v dogo-vor z drugimi slovenskimi poslanci, ki naj glede varstva domačega delav-stva spregovore resno besedo tudi v parlamentu. — Po končanem burnem shodu se je delavstvo na priporočilo govornikov, mirno razšlo in ni nič demonstriralo.

+ Iz deželne šolske službe. Uči-telj kmetijske šole na Grmu A. La-pa je imenovan za pisarniškega pristava.

+ Za Ciril - Metodov obrambe-ni sklad so se nadalje prijavili slede-či p. n. gg.: 534. Slovensko društvo »Lipa« v Zagrebu (plačalo 36 K); 535. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Braslovčah (plačala 200 kron); 536. dr. Gabrijel Hočevnar, okrož zdravnik na Bledu (plačal 50 K); 537. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Bledu (pičala 50 K); 538. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ribnici na Pohor-ju (plačala 200 K); 539. Občina De-kani, Istra (plačala 200 K); 540. Amalija Černetova v Tomaju (pla-čala 100 K); 541. Zupanstvo občine Metlika (plačalo 200 K); 542. in 543. Akadem. ferijalno društvo »Baikan« v Trstu (plačalo 400 K); 544. Skupi-na rodoljubov v Kobaridu (poslal 200 K c. kr. notar Miroslav Premrov v Kobaridu — »Slov. Narodu«).

+ Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal G. Vinko Šket iz Ilirske Bi-strice 73 K 36 v, prispevek nabiral-nikov »Hotela Tomšič«, »Ilirija« in gostilne Samsa. Največji del te vsote, 50 K, dal je nabiralnik v gostilni Samsa, za kar ima rodoljubna gos-pa Josepina Samsa posebne zasluge. Hvala častitlim darovalcem!

+ Žensko telovadno društvo v Ljubljani. V poročilu o občenem zbo-ru »Ženskega telovadnega društva« je navedena kot odbornica gos-pa Čišnarjeva, a izvoljena je bila go-spa Marija Čišnikova.

+ Kegljaki klub v Narodnem domu. Ljubiteljem kegljanja in ne-prisiljene zabave se daje a tem na-znanje, da so tudi letošnji kegljaški

klub zelo številno obiskani, kakor prejšnja leta. Posebno vatravno in z veliko vmeno so jih vdeležujejo naše zavedne narodne gospe in gospodične — Ne le za keglače same se nudi pri-lika za zabavo, tudi dame ali go-spodje kvartavei najdejo v lepo za-kurjenem in udobno urejenem prostoru priliko, da si s kartami kratko-čas. — Kakor smo izvedeli, se je ke-gljišče, koje je bilo za teden dni nepo-rabno, zopet na novo praktično ure-dilo. Gg. udeleženci torkovega kluba se s tem opozarjajo in vabijo, da bla-govolijo v terek 25. t. m. polnošte-vilno se udeležiti kegljanja!

— IX. občni zbor »Slovenskega trgovskega društva Merkur« se je vršil minulo nedeljo v društvenih prostorih v Narodnem domu ob zelo povoljni udeležbi. Ker je bil ces-svetnik G. Murnik zadržan, je otvoril zborovanje društveni prvi podpredsednik g. A. Lilleg, ki se spominja med letom umrlih članov ter imenuje zapisničarjem g. dr. Marna. Nato poroča o delovanju društva tajnik g. Fr. Golob. Najprej omenja, da se je pred kratkim ustanovila v Sarajevu trgovska in obrtna zbornica, kar bo gotovo do-bro vplivalo ne samo na trgovske razmere v Bosni, marveč bo v korist tudi nam, ker se bomo bolj in bolj zanimali za razvoj in gospodarske odnose v Bosni. Omenja belo-kranjsko železnico, katere zgradba se je žal zavlekla. Nadalje omenja zakon o trgovskih nastavljenih in zakon o zapiranju trgovin, ki sta bila sprejeta v poslanski in gosposki zbornici. Oba zakona sta za trgo-vstvo velike važnosti. Slednjič ome-nja še penzijski zavod za privat-ne uslužbenice. S tem zavodom so ta-ko trgovci kakor nastavljenici neza-dovoljni. Ne glede na to, da nimajo vpliva na upravo, so tudi bremena neprimerna dajanjem. Trgovstvo de-la na to, da se odtegne zavarovanju. Iz odborovega poročila povzamemo sledeče: Kakor prejšnja leta, tako se je tudi v preteklem letu delo razdeli-lo v odseke. Posebno marljivo so de-lovali redakcijski odsek, učni odsek, ki je prirejal laške tečaje, katere je vodil g. dr. Erže n. Ta odsek je pri-redil v pretekli poslovni dobi tri predavanja. Predavala sta eksportni akademik g. Tome in g. R. Šega, ki je predaval enkrat tudi v Kranju. Odsek se bavi s vprašanjem o izdaji neke nove slovenske trgovske knjige. Zelo uspešno je bilo delovanje posre-dovalnice za službe. Posredovalnica je imela 563 K 50 v dohodkov, dočim je za člane posredovala brezplačno. Nato poroča o veselilem in pev-skem odseku. Omeni naj se le, da je pevski odsek pogostil člane pevskega zbora hrvatskega trgovskega društva »Merkur«, ki so bili v Ljubljani povodom »Slavčeve« 25letnice. Lani se je ustanovil »Podporni zaklad«, ki ga je upravljal kuratorji, kateremu je načelnik g. A. Šarabon. — Društvena čitalnica daje na razpolo-gu svojim članom 36 raznih časopi-sov. Knjižnica se vedno bolj spopol-njuje, in je zanimanje zanjo vedno večje. Dne 25. jul. m. l. je »Merkur« ustanovil svojo prvo podružnico v Kranju, ki se zelo lepo razvija. Po-družnica ima 72 članov. Načelnijo vrli narodnjak g. Fr. Omerša. S trgovskima društvoma v Celju in Mariboru je »Merkur« v stalni zve-zi. V obrtno razsodišče so bili izvo-ljeni kandidati, ki jih je postavilo društvo. Po štiriletnem opravljanju blagajniških poslov se je ločil g. Jos. Vlach, ki je bil imenovan za di-rigenta podružnice kreditne banke v Sarajevu. V znamenje njegovih za-slug se mu je priredil v Švicariji časten večer. Blagajniške posle je prevzel g. H. Krofta, prokurist. Kreditne banke v Ljubljani. Vsled prodaje Jugoslov. tovarne je prene-hala pogodba z g. Jelačinom, napravila pa se je nova pogodba s Kolinsko tovarno. Zborovalci se po-zivajo, da spravijo čim več izbornih kavilnih primisi domače tovarne v promet. Tajnik izreče v imenu društva zahvalo onim korporacijam, ki so z večjimi ali manjšimi zneski pod-pirali »Merkurja«. Društvo je izpo-slovalo za svoje člane 20 % popust za slovenske gledališke predstave in za oba tukajšnja kinematografa. Splošno je bilo društveno delovanje zelo živahno. Rešilo je 568 dopisov, dajalo različna pojasnila o penzijs-kem zavarovanju, o poškodbah na železnici itd. — Društvo je štelu kon-cem l. 586 članov in pa onih 72 članov kranjske podružnice. Poroči-lo je bilo sprejeto z glasnim odobravan-jem. — Iz poročila blagajnika g. H. Krofta je razvidno, da je imelo društvo v preteklem poslovnem letu 14.251 K 96 v dohodkov in 6627 K 64 v stroških. Čistega imetja ima društvo 35.586 K 42 v. Tudi to po-ročilo je bilo z zadovoljstvom spreje-to. Nato so se vršile volitve. V pre-dsedstvo so bili z vzklikom izvoljeni sledeči gospodje: predsednik ces-svetnik Murnik; I. podpredsednik:

A. Lilleg; II. podpredsednik: I. Dr. čar. Volitev odbora se je vršila po listkih. Izvoljeni so bili: iz vrste samostojnih trgovcev: Ivan Jelačin, Ignacij Kessler, Ivan Kostevec, Karel Meglič, Andrej Šarabon; iz vrste sodelavnikov: Pavel Fabjani, Franc Jane, Fran Kovač, Hanuš Krofta, Konrad Lisac, Ignacij Novak, Josip Selovin, Josip Tičar, Ljudevit Vasič, Ivan Volk; iz vrste podpornih članov: Fran Golob, dr. Viktor Mur-nik, dr. Fran Windischer. Revizorja: gg. Ivan Mejač, Avgust Peruzzi. Za pravnega zastopnika je bil izvoljen g. dr. K. Triller. — Vseled želje g. Dr. čarja je nato g. dr. Windischer pojasnil v daljšem govoru razmere v penzijskem zavodu, ki je osnovan tako, da bodo uživali sad truda slovenskega trgovstva samo nekateri Italijani. Slovenski trgovci in trgovski nastavljenici ne morejo imeti do zavoda nikakega zaupanja. Po splošno odobranem govoru g. dr. Windischerja zaključil podpredsednik g. A. Lilleg občni zbor.

— Slovensko deželno gledališče. Iz gledališke pisarne: Jutri, v torek, se vprizori prvič na slovenskem odru najnovejša Fallova opereta v 3 dejanjih »Ločena žena«. Režijo vodi g. Bohuslav, dirigira gosp. kapelnik Talich. Izvajajo se tudi vsi peli ter je opereta tudi najskrbneje opremljena. Predstava se vrši za nepar - abonentne. Opozorjamo, da se more vršiti repriza šele v nedeljo zvečer. Ker so bile poslednje tri predstave zelo slabo obiskane, se je za jutri naedejati razprodane hiše. — V četrtek je repriza opere »Tosca«, ki se šele v sredo prvič vprizori na dvorni operi na Dunaju. Naša opera producira torej najkvalitetnejša moderna dela.

— Slovensko gledališče. V dveh dneh so bile tri dramatične predstave, vse tri prav dobre, a gledališče je bilo pri vseh treh slabo obiskano. To je zelo žalostno dejstvo, kajti to ni slučaj. Občinstvo zanemarljivo dramo na način, ki zna imeti se prav slabih posledice. Burko »Pereant možje« so vprizorili v soboto. Občinstvo se ni moglo nasmejati komičnim situacijam in izvrstnim dvopim. Priljubljeni igralci gđe. Kandlerjevi sta bila izročena dva krasna šopka, pač dokaz, koliko priznanja si je pridobila. — V nedeljo popoldne so igrali »Razbojnik«. Predstava se je izborna razlikovala od običajnih popoldanskih predstav; igralo se je s primernim respektom pred Schillerjem. Gosp. Danilo je vrol igral starega Mora, gosp. Nučič je z resno ambicijo poskusil samostojno ustvariti prestavljeni značaj in reči se mora, da ni igral po šabloni. V primeri z njim je seveda gosp. Skrbinek zelo zaostal, dasi se je pošteno potrudil. Ljubezniva in prikupna je bila gđe. Wintrova, a tudi vse drugo osebe se je zelo zavzelo za uspeh predstave. Z »Moralo gospe Dulske« smo se seznanili v nedeljo zvečer. Izborna igra je to, ki drastično karakterizuje brezsrčno špisarsko moralno slonečo na brutalnem egoizmu. Dulska ima malopridnega sina, ki se peča z domačo dekle. Mati ve in vidi vse to, a ne ugovarja nič; bolje, da sin pokvari dekle in ji uniči življenjsko srečo, kakor da bi uhajal z doma in zapravljaj denar. To je moralno stališče gospe Dulske. Seveda, ko hoče sin, razljučen nad neusmiljenostjo svoje matere zapeljano dekle vzeti za ženo, se mati odloči plačevati deklaraje 1000 K, kot pa doživeti rodbinski škandal. Igra je jako spretno zgrajena in vsesok zabavna. Predstava zasluži, da se jo imenuje odlično. Gospa Bukškova, ki se je v tekoči sezoni prav posebno izkazala, je igrala z naravno in nepretrirano komiko, zelo je ugajal gosp. Nučič in veliko veselosti je vzbujal gosp. Molek. Gđe. Danilova je pokazala toliko talenta in spretnosti, da se je občinstvo kar čudilo. Presrečna je bila gospa Iličičeva, elegantna gđe. Wintrova, gđe. Kandlerjeva je pa s svojim krepkim karakteriziranjem zapeljane dekline napravila velik utis. Res, škoda, da take predstave niso bolj obiskane!

— Narodna delavska organizacija. Poročilo o plesu smo morali odložiti za jutri.

— Izpraznjena srednješolska mesta. V času od 7. do 21. januarja so bili izdani sledeči razpisi: Ravnateljsko mesto: Dunaj (uč., 15. II.) — Verouk: Kufstein (r., 20. II.) — Klasična filologija: Smichov (g., L. G. d., 15. II.), Solnograd (g., L. G. d., 15. II.), Rumburg (g., L. G. d., 15. II.), Asch (g., L. G. d., 15. II.), Praga-Novomesto (g., L. G. d., 20. II.) — Mod. filologija: Fürstentfeld (r., Fr. D., 28. II.), Olomne (r., Fr. E., 31. III.), Nikolsburg (g., D. I. g., 20. II.), Rovereto (r., 2. mest, D. I. g., in Fr. D., 20. II.), Brno (g., D. I. g., 20. II.), Dornbirn (r., Fr. D., 15. II.) — Zgod. zemlj. skupina: Brno (g., H., 20. II.), Kufstein (r., H., 20. II.) — Mat. fiz. skupina: Heb (g., M. NI., 10. II.), Dunaj X. (obrtua š., M. NI., 31. I.), Rumburg (g., M. NI., 15. II.), Dornbirn (r., M. NI., 15. II.).

— Prirodopisna skupina: uraceo (II. r., C. g., 15. II.), Bruck ob Muru (r., Ng. m. ul., 15. II.), Brno (r., Ng. m. ul., 29. II.), Jägerndorf (r., C. m. ul., 15. II.) — Risanje: Fürstentfeld (r., Z., 28. II.) — Suplente za II. tečaj: Ljubljana (r., Fr. D., prošnje vložit takoj), Bregenc (g., L. G., prošnje vložit takoj), Mähr-Schönberg (g., Z., prošnje vložit takoj). — Kratice in snaki kakor navadno.

— Nov komet je bil snoči ob mraku vidljiv na zapadnem obzorju tik nad Rožnikom. Komet je s prostim očesom vidljiv. Rep je podoben pahlači in se nahaja navpično nad zvezdo samo. Ta zvezda repatica je docela nova in ni v nobeni zvezi s Halleyjevim kometom, o katerem napovedujejo, da bo meseca aprila treil ob zemljo. Repatico so v soboto zvečer ob isti uri, kakor v Ljubljani — namreč ob 6. videli tudi v Reggio di Calabria in v Vratislavi v pruski Sleziji. V južni Afriki so repatico opazili že 15. t. m. in sicer na zvezdarni v Johanisburgu. Na dunajski zvezdarni so se opazili v torek popoldne, v Cambridgu na Angleskem pa v sredo zvečer. Po mnenju profesorja zvezdoslovja v Cambridgu je ta komet popolnoma nov nebesni potnik, o katerem doslej ni bilo ničesar znanega. Novo repatico so krstili z imenom »Komet 1910 a.«. — Od strokovnjaške strani smo dobili o repatici to-le poročilo: Krasen komet so opazovali Ljubljanci sinoči na večernem nebu. Večer je bil jaseen. Na jugozapadu pa je svetila večernica — planet Venera. Med Venero in solncem pa stoji nov komet, svetel kakor zvezde drugega svetlobnega reda. Veličasten rep se pa vidi v smeri od solncea proti Veneri. Ta komet je bil odkrit že pred več dnevi v južni Afriki in je vsled lege svoje poti okrog solncea, prišel sedaj na severno naše obnebe. V prisolnčju se je razvil njegov rep v kratkem času jako močno, tako, da ga vsakdo opazi, kdor le pogleda na večerno zapadno nebo. Rep je dolg do 6 ločnih stopinj. Novi komet ni stalen gost našega osolnčja, ampak je takorekoč »zašel v naš solnčni sestav, in bo nas zopet zapustil, ter odšel v neskončne svetovne daljave, odkoder se nikoli več ne povrne k nam. Te vrste kometov moremo vsako leto po več opazovati, ki so pa po večini vidni samo v daljnogledih. Leta 1907. smo tudi opazovali komet (Daniel) ravno te velikosti, v zgodnjih jutranjih urah, katerega pa je le malokdo opazil vsled pozne ure. Sedaj imamo kar dva komete na večernem nebu. Drugi, še prostemu očesu neviden, Halleyev komet se pa nahaja sedaj nekoliko vzhodno od večernice in sicer nad planetom Saturnom. V daljnogledu se že opazi rep in njegova svetloba rapidno narašča, tako, da ga bomo mogli že sredi februarja s prostim očesom videti. Tako bomo imeli v kratkem času dva krasna komete na večernem nebu. Halleyev komet je pa naš stalen gost, ki se povrne vsakih 75 let.

— Recementovanje mer, tehtnic in utežev v sobotni številki našega lista popravljamo v toliko, da je vozne sode za pivo v smislu ministrske naredbe z dne 1. aprila 1894 drž. zak. št. 67 pred pretekom dveh let in ne, kakor je napačno navedeno, pred pretekom treh let vnovič preskusiti.

Sleparska tvrdka. »Slovenec« je pisal, da se kladi po ljubljanski okolič agent monakovske komanditne firme Wolf, ponujajoč oz. vsiljujoč srajce, nogavice itd. Lahko vam poročam, da je ta agent oseparil v lankah velikih šolskih počitnicah dva učitelja na Gorenjskem, kakor je obširneje poročal »Uč. Tov.« v 52. šte. 1909. in v 1. šte. 1910. I. Wolf je dotičnikoma poslal srajce in spodnje hlače kos po 12 K, ki niso več vredne ko 4 K kos, a vrhutega te srajce niso pristujoče in torej povsem nerabne. Najbrže pride med strankami celo do procesa, zakaj sleparska tvrdka se brani sprejeti srajce nazaj. Mi svetujemo ljudem, pri katerih bi se pojavil Wolfov agent iz Monakovega, da ga vržejo iz hiše oziroma, da ga dajo celo aretovati, ako nočejo imeti takih in takih sitnosti, kakor jih imata gori imenovana gorenjska učitelja.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v St. Jernejo priredi dne 26. januarja t. l. v gostilniških prostorih gosp. Jan. Reclja veselico.

Šalo je napravil nek mešetar na sejmarni dan v Novem mestu. Pobral je na skednju pri Ferličevi gostilni z gnezda 5 jaje in jih ponudil lastnici gostilničarki na prodaj. Če bi jih bila spoznala, bi jih bil dal najbrže nazaj in bi bila šala končana. Ker jih pa ni poznala in jih tudi kupiti ni hotela, jih je prodal nekemu drugemu za 20 v in odšel.

Tihotapstvo. Dne 16. t. m. ponoči so zalotili Cerovski orožniki na vrhu Gorjancev dva tihotapca, ki sta gnala 4 prašiče čez mejo. Ko sta zagledala orožnike, sta nespoznata pobegnili

iz v gošč popostivši 4 prašice, si so jih orožniki konfiscirali in dali zaplenitv v Kandiji v shrambo. Dne 19. t. m., ko je bilo pri županu Štemburju vse polno sejmarjev in je bilo po vozovih na dvorišču in cesti polno prašičev, so pri belem dnevu vzeli neznani storilec sgoraj omenjene 4 konfiscirane prašiče in odšli z njimi. Splošno se sodi, da sta jih vzela ona dva, k sta jih vtihotala in da sta dva iz Orehka ali sploh dva »Podgorca«, ker Hrvata ne bi vedela, kje so spravljali konfiscirani prašiči.

Volkuljo je ustrelil dne 19. t. m. graščinski logar g. Josip Martinčič ml. v revirju Mašnu šneperske grašine.

Vipavsko pevsko društvo si je na svojem rednem občnem zboru dne 18. prosinca t. l. zvolilo ta-le odbor: Predsednik: Ivan Boje ml., podpredsednik: Viktor Zgane, blagajnik: Rajko Vidrih, tajnik: Josip Stanc. Mesto povodnje ostane začasno prazno. Odborniki: Albin Zvokelj, Janez Khrne, Jernej Čaun, vsi iz Vipave. Pregledovalca računov: sta: Jernej Zonta in Fran Kostanjevec, oba iz Vipave. — Društvo je sklenilo pririditi letos veliko veselico, čas in drugo se objavi pravočasno.

II. Izkaz darov za Sokolski dom v Hrastniku. Sl. klub naprednih akademikov Celje 50 K, Ciril-Metodova podružnica Hrastnik-Dol od veselice 30 K 13 h; sl. posojilnica Dol 20 K; g. notar L. Svetec 20 K; iz gramofona pri Rošu 17 K 50 h; g. dr. Kac, Maribor, 15 K po 10 K gg. dr. J. Hrašovec in Goropecšek; »Marjaš« pri Rošu 8 K 40 h; fantje in dekleta isti večer 2 K 30 h; g. Sket, Ilirska Bistrica, 6 K; po 5 K gg.: A. Berce, Ljubljana, Kolenc, Celje, nadzornik Fribil, Voloska, dr. Rozina, H. Schreiner, dr. V. Serneč v Mariboru, J. Logar, Celje, dr. Schegula, Novo mesto, L. Plavšak, Sv. Jurij ob J., J. Kramar, Trbovlje; po 2 K gg.: dr. Pipuš, prof. Lavtar in Neimenovani; po 1 K g.: Sinkovec, Kranj, in Neimenovani; dalje M. 28 h in R. 10 h; skupaj 254 K 61 h. Vrlim rodoljubom iskrena hvala in na zdar!

Klerikalna bralna društva silno skrbje za razširjenje klerikalnega časopisja. V ljubumerski okolici je bralno društvo, ki ima na leto komaj 100 kron dohodkov, pa je vendar naročeno na 8 »Slov. Gospodarjev«, 6 »Naših Domov«, 8 »Domoljubov« in 6 »Bogoljubov«. — Ako bi naše čitalnice in napredna društva v tem pogledu klerikalce malo bolj posnemale.

Pred graško poroto sta stalo tu dui nemški pisatelj J. E. Seidel in vdova Niederhofer. Seidel je bil varuh 13letne hčerke Niederhoferjeve, katero je s pomočjo njene lastne matere posilil. Seidel je bil obsojen na 18. Niederhoferca pa na 12 mesecev težke ječe. Niederhoferca je vdova po vladnem svetniku, bivšemu predstojniku zaloge šolskih knjig državne tiskarne.

»Piccolo« proti imenovanju Lohningerja škofom v Trstu. »Piccolo« ostro nastopa proti morebitnemu imenovanju nemškega prelata Lohningerja, voditelja germanskega zavoda »Anima« v Rimu, škofom tržaško-koprskim. »Piccolo«, oziroma italijanski duhovniki, ki pišejo v ta list — pravi, da nemški škof — tujec, ki ne pozna ne razmer ne navad ljudstva, ne more biti dober škof in kot tak tudi ne spada na stolico svetega Justa. — Seveda se ponovno zavzema za imenovanje Italijana dr. Petronia.

Mož v »Adamovi obleki« v kavarni Spechi v Trstu. V sredo zvečer je nek 35letni kurjač Emil Degrassi iz Isole pribežal v lekarno Serravallo v Trstu, slekel jopič in ga vrgel na mizo, češ, naj mu ga čuvajo, ker on da se gre vtopit v morje. — Nato je bežal na veliki trg, stopil na tamošnji vodnjak, slekel vso obleko izvzemši spodnje hlače in ogovoril presenečeno gledajoče ga ljudi. Poklicali so telefonično Trevesa, ki je nemudoma pritekel na lice mesta. Ali ko je Degrassi videl, da se mu bliža Treves, je bliskoma slekel še spodnje hlače, skočil z vodnjaka ter bežal po velikem trgu naravnost v kavarno Spechi, ki je bila polna gospodov in elegantnih dam. V kavarni je vsled tega nepričakovane »poeta« nastala velikanska zmešnjava. No, Treves je bil Degrassiju že za petami, ga vjel, vtaknil v prisilni jopič in odpeljal v opazovalnico za umobolne.

Samomor v Kopru. Pišejo nam: Marko Stoch 68 let star, posestnik in vinski trgovec v Kopru, je bil znan kakor velik družabnik in veseljak. Delj časa sem je bil ločen od svoje žene, kar mu je grenilo življenje, da je prišel zanemarjati svoj posel in domovje, in zašel nazadnje v elabo gmotno stanje. Vse to je naposled pripravilo starega moža do obupnega koraka, katerega je izvršil v četrtek ponoči. Obesil se je v kleti.

Cerkvena tatvina. Dosledaj še neznan tatvini so v Kastovu v Istri iz farne cerkve pokradli 5 čaš (kelhov)

in monstranco. Treč nakupom so svari.

Veliko rasečaranje so doživeli priselniki v Braziliji, zlasti v Parani, Sao Paulo in Minas Geraes, ki so se začeli v zadnjem času zopet živahneje seliti v te kraje. Silno izkoriščanje delavcev je sploh v navadi, poleg tega je zaslužek silno pičel in še ti stega zadolženi gospodarji le deloma izplačujejo in še to često samo z nakaznicami za živila. Naselniki veliko trpe vsled neugodnega in nezdravega podnebja, pridelki se težko izpečajo v denar, varnosti ni skro nobene in so na milost in nemilost izročeni posurovelim svojati, ki se kladi od farne do farne, nadlegujoč zlasti mlajše žentstvo. Razmere v teh krajih so torej naravnost obupne in gre vsak izselnik, ki se namerava naseliti v Braziliji, v naročje gotovi pogubi.

Statistika o delovanju mestne policije leta 1909. Mestna policija je aretovala lansko leto 1368 oseb in sicer zaradi hudodelstva razžaljenja Nj. Veličanstva 2, zaradi hudodelstva javnega nasilstva 26, zaradi motenja vere, zaradi izvrševanja nečiste obrti 5, zaradi težke telesne poškodbe, 12, zaradi vlomna 3, zaradi tatvine 66, zaradi poneverbe 4, zaradi goljufije 14, zaradi prestopkov javnih naredeb 19, zaradi prestopka zoper varn. življenja 3, zaradi telesne poškodbe 38, zaradi manjših nepoštebnosti 175, zaradi nenravnosti 4, zaradi izvabljenja izseljencev 6, zaradi pregreška § 45. vj. zak. 26, v policijskih listih preganjanih in ubeglih 38, zaradi pijanosti in razgrajanja 456, zaradi pomanjkanja sredstev in brez prenočišča 173, zaradi beračenja in postopanja 179, zaradi prepovedanega povratka v mestno okrožje 87, zaradi vlačuganja 34. Izmed teh se je izročilo c. kr. deželno sodišče 177, okrajnemu pa 265 oseb. proti ostalim se je pa stopalo po obstoječih policijskih naredbah. — Izvršenih samomorov je bilo 16, devet oseb, med njimi 5 vojakov, ki so ustrelilo 4 osebe, so se obesile, 3 so skočile v vodo. Poskušanih samomorov je bilo 7, med njimi 1 vojak. Vsled lastne krivde, odnosno po naključju ali neprevidnosti je bilo 7 oseb usmrtenih in sicer je eno žensko zabel vol, druga je padla po stopnicah v klet in se ubila, 1 osebi se je deska pri pleskanju mostu vlomila ter je padla v vodo in utonila, ena je padla v vodo v pijanosti in tudi utonila, ena je utonila vsled krča pri kopanju, ena je bila med preprirom z železnim drogom sunjena in ubita, ena pa po neprevidnosti od svojega tovariša ustreljena. Omeniti sta posebno predrzna vlomila Stanislav Ahac in Jožef Rukovina, ki sta v noči 11. marca vlomila v trgovino g. Jožefa Bahoveca ter bila pri tem po policiji zasačena in aretovana in nevarnega tatu kolos Avgusta Olive, ki je bil istotako aretovan. Ogenj je bil največji lanskega leta na Bleiveisovi cesti, pri katerem je zgorelo strankam za 20.000 K pohištva.

Trpinčenje živali. Pot do izkladalšice večjega blaga na južnem kolodvoru je sicer z gramozom posuta a še vendar mehka. Tu je težko voziti in se močno otovorjeni vozovi b blato vdirajo. Na tej poti je pogosto videti, kako pijani hlapec neusmiljeno pretepavajo živino. Tako so 22. t. m. ob 4. popoldne pretepali nekega konja, da jim je od slabosti padel in še ležečega so grozovito pretepavali.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora v Ameriko odpeljalo 70 Hrvatov, 24 Macedoncev in 25 Dalmatincev. V Buks je šlo 40, v Heb 25, v Line 35, v Bad Gastein pa 25 Hrvatov. Na Dunaj se je odpeljalo 27 Kočevarjev.

Na hodniku padel. V soboto zjutraj je padel, grede v šolo dijak Adalbert Schaffler na hodniku pred hišo št. 4 na Tržaški cesti in si pri padcu spahnil desno nogo. Ponesrečenca je prepeljal izvošček na dom.

Izgubljeni in najdeni. Trgovce Franc Zadnikar je izgubil papirnat zavitek z modro svilnato bluzo, rokavice in zlato brožo, skupne vrednosti 60 K. — Sluga Ivan Slančičar je izgubil otročje hlače. — Hlapec Ivan Stefanšek je izgubil črno usnjato denarnico s srednjo vsoto denarja. — Mesarski mojster Ivan Kozak je našel v svoji mesnici črno usnjato denarnico s srednjo vsoto denarja. Denarnica se dobi pri njem.

Dne 22. t. m. je nekdo pozabil v poslopju justične palače havelok in dežnik; oboje dobi dotičnik, čigar je pri gosp. vratarju justične palače.

Književnost.

Senkiewicz, Quo vadis? Roman iz Neronove dobe. Druga popravljena izdaja. Tiskala in založila »Goriška tiskarna« A. Gabršček. Cena v celoplatno vezani knjigi 5 K 50 vin., s poštnino 30 v več. Senkiewicz, alavni poljski pisatelj, je že dobroznan Slovencem. Njegovi krasni romani iz poljake preteklosti so že ve

prevešeni na slovenski jezik. O svet. jimi drugimi deli se je prevelil in med te spada v prvi vrsti njegov znameniti »Quo vadis?« — Delovanje prvih rimskih imperatorjev na eni in akromni prižetek nove vere z dosedaj še neznanim geslom: »Ljubi svoja bližnjega« in s svojimi idejami bratstva in enakosti na drugi strani, to je dalo že marsikateremu romanopiscu hvalažno snov, toda lahko se trdi, da ni nihče dosegel Senkiewicza. Značaji so krasno narisani: Ligija, Vinici, Petronij, Ursus, Neron itd. V romanu je vse polno krasnih mest in skoraj v vsakem odstavku so dobivali slikarji dovolj gradiva za svoje podobe. Posebno ona borba med orjaškim Ligom in bivolom. Sicer naj pa vsak sam prebere to krasno delo in uveren je lahko, da se ne bo kesal. Roman toplo priporočamo.

Vse tu naznanjene knjige so dobivajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Telefonska in brzjavna poročila.

Jugoslovanski minister.

Dunaj, 24. januarja. Danes je izšla prva številka novega ponedeljskega lista »Morgen«. Ta list debutira z novico, da se je ministrski predsednik baron Bienerth izbral za bodočega jugoslovanskega ministra načelnika pomorske oblasti v Trstu, Dellesa, ki je rodom pač Slovenec in Slovonom v obče pravičen, ki pa ga tudi Italijani smatrajo za svojega somišljenika.

Khuen in Hrvatje.

Budimpešta, 24. januarja. Khuen je imel včeraj najprej pogovor z banom Rauchom in potem z bivšim ministrom Tomašičem in bivšim podbanom Sumanovičem. Ta poslednja dva sta se udeležila tudi posvetovanja hrvatsko srbski koaliciji pripadajočih poslancev. Šlo se je za podlago, na kateri bi se moglo na Hrvatskem ustvariti normalne razmere. Khuen neče nič premeniti na železniški pragmatiki.

Khuen in nemadžarsko narodnost na Ogrskem.

Budimpešta 24. januarja. Khuen je konferiral s posl. dr. Mihaelijem kot zastopnikom nemadžarske narodnosti na Ogrskem. Zastopniki teh narodnosti zahtevajo splošno in enako volilno pravico, volitve po občinah in pravično razdelitev okrajev po narodnosti.

Novo ogrsko ministrstvo vred parlamentom.

Budimpešta 24. januarja. Khuenovo ministrstvo se je danes predstavilo poslanski zbornici. Sprejeto je bilo s klci »Izdajalci domovine« — »Izživžanci«. — »Ven s cesarskimi!« — Khuen je predložil kraljevske reskripte. Pri čitanju naslova »Mi ... cesar avstrijski ...« je vpila zbornica »Torej cesar avstrijski vas je poslal!«, pri čitanju besed »... vam pošiljam svoj kraljevski pozdrav« pa je vpila zbornica »Hvala — se zahvaljujemo!«.

Potres.

Pariz 24. januarja. Observatorij je zabeležil silno močan potres; sodi se, da je bil v Armeniji ali na Kavkazu.

Trst 24. januarja. Tukajšnji observatorij pravi, da je bil v oddaljenosti 1500 km silno močan potres.

Angleško volitve.

London, 24. januarja. Doslej je izvoljenih 217 unijonistov, 184 liberalcev, 33 delavskih poslancev in 67 irskih nacionalcev.

Pojasnilo.)

Z ozirom na »Poslanca« g. Jos. Carla v sobotni številki »Slov. Naroda«, nanašajoče se na prodajo likerja »Florian«, izjavljam to-le:

1. Gosp. Josip Carl ni več plačilni natakav v »Narodni kavarni« in

2. pod firmo »Florian« se je prodajal drugi liker v kavarni pri »Slonu«, ne pa pri meni v »Narodni kavarni«, ta liker pa je g. Carl prodal iz svoje zaloge kot bivši kavarnar v Kranju in v Vodmatu.

V Ljubljani, dne 24. januarja 1910

Fran Krapež,

lastnik »Narodne kavarne«.

* Za vsebino tega spisa je odgovarjalo odgovorno le toliko, kolikor doletela zakon.

Gospodična

Išče za 1. februar pri boljši vdovi v bližini Mestnega trga

hrano in stanovanje.

Ponudbe se prosil pod »P. S. poštne hiše«, Ljubljana.

Meteorološko poročilo.

Vilina na morju 3002. Srednji vzletni tlak 750 mm.

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
22.	z. pop. 7192	7192	02 sl. vzhod	oblačno	
23.	9. zv. 7218	7218	00 brezvetr.	del. jasno	
23.	7. zj. 7240	7240	-50 sl. vzhod	megla	
24.	2. pop. 7267	7267	-22 br. zvetr.	del. oblak.	
24.	9. zv. 7302	7302	-77 sl. jvzhod	jasno	
24.	7. zj. 7306	7306	-117		m. gla.

Srednja predvčerašnja temperatura: 0-1°, norm -2-2 in včerašnja -30, norm -22°. Padavina v 24 urah 147 mm in 0-0 mm.

Sprejmeta se

2 potnika

proti dobremu zaslužku pri Fr. P. Zajcu v Ljubljani. 301

Meso poceni!

Vsak dan sveže klanč! 5 kg govejega ali telečjega mesa (od stegna) ali ovčetine samo 4 krole franko po povzetju. Točna poizkušnja, ker si hočem pridobiti dobre odjemalce.

H. Friedmann, M. Kerincze na Ogrskem.

Učenec

z zadostno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, so sprejme v trgovino s prirjem in galanterijo. Vinku Sketu v Mirski Bistrici za Kranjsko.

Deklica

21 let stara, želi premeniti službo, bodisi v domači ali tujini kot kuharica ali sobarica.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 243

Ustanova za gimnazijce.

Pri mestnem magistratu so od prvega semestra tekočega šolskega leta izpostavljena 4 mesta Jornej Sallocharjeve dijaške ustanove po 100 K na leto.

Do te ustanove imajo pravico na Kranjskem rojeni, ubogi, pridni in blaginjavni učenci ljubljanskih gimnazij.

Prejšnje za podelitev teh ustanovnih mest je z dokazili o rojstvu na Kranjskem, potni o uboštvu in o učnem uspehu vlagati

do 24. februarja letos pri šolskem ravnateljstvu.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 18. januarja 1910.

Županov namestnik: Vencina I. r.

Kavarna „Leon“

na Starem trgu št. 30. Je kakor navadno vso noč odprta.

V kavarni je električni klavir.

Z odličnim spoštovanjem Leo in Fani Pogačnik.

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

Tovarniška znamka.

Urarski pomočnik

so takoj sprejme pri Fr. P. Zajcu, opiku in urarju v Ljubljani. 328

Za 15letnega 300

dečka

iz poštene hiše, ki ima zadostno šolsko izobrazbo, so isto prester za učenje pri kakem verjem trgovcu.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Za 3 event. 4 konje dobro chraneja

hlev

s pripadajočim poslopjem se v sredini mesta takoj odda.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 281

Sprejme se takoj

potnik

je poštena hiša, ki ima zadostno šolsko izobrazbo, so isto prester za učenje pri kakem verjem trgovcu.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Sprejme se gosplica

na hrano in stanovanje eventualno se odda dami mesečna seba.

Ke, pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 248

Puncetta Pasini

je zadosti samo 40 gramov na 1/2 litra zavrete vode in

najboljši punč

je narjčen. Neprimerno dobrega okusa in slasti. Bajat mu je prednost pred vsem pijatami.

Pravno najpogostejše znanje. Uvedeno povsod. 4550 Dobi se v vseh boljših defikatesah trgovinah, kavarnah, restavracijah in g. stitnah.

Narčila na izdelavca Fausto Pasini v Trzinu, Tirobsko ali pa na glavni zastopstvo za Ljubljano in Kranjsko Janko Traur.

Pozor!

Ker s 1. februarjem popolnoma opustim svojo glavno trgovino v Ljubljani, Mestni trg št. 19 ter jo preselim v Gorico, Solška ulica št. 6.

Prodajam vso trgovsko opremo

po jako ugodni ceni. Reflektante prosim, naj ne zamude te redke prilike.

Comptenim edjemalcem

pa vijudno sporočam, da prodajam do 1. februarja blago pod nazivom cone ter oparjam, da bom kmalu od 1. februarja sprejel svoje trgovine v Ljubljani in

„pri Planinki“

na Jurčičevem trgu, katero bom znatno povečal. 161

Engelbert Skušek, Ljubljana.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)

7-05 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

7-25 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Topllice, Kočevje.

8-20 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

8-40 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

8-52 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Topllice, Kočevje.

9-23 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

9-43 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

7-40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Topllice, Kočevje.

10-08 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, juž. žel., (čez Podroščico) Prago, Draždane, Berlin.

Odhod iz Ljubljane (državne železnice):

7-25 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.

8-08 dopoldne: Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.

Učenka

so sprejme takoj v trgovino s prirjem in galanterijo.

Poižve se v upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Odvetniška pisarna dr. FRANA ERNČIČA in dr. MAT. PRETNERJA v Trstu, Via Nuova št. 13, II

stenografa

veščega slovensko-nemške stenografije Strojepisni imajo prednost.

Išče se

manufakturst

boljša moč, vojašine prost. Nastop in plača po dogovoru.

Penudbe pod „Engrasisti“ na upravnistvo »Slovenskega Naroda« do 31. januarja t. l. 284

I. zagrebški vojno-pripravni zavod

(šola in internat)

od 1. marca t. l. glavni učni tečaj za aspirante za enoletno prostovoljno službo.

V zavodu poučujejo samo izvrstne moči. Uspeh dosežajo izpitov se mora imenovati izvrsten ter pripadajo mnogi učenci tega zavoda c. in kr. vojski kot častniki, praporščaki in enoletni prostovoljci. 397

Natančnejše in program na zahtevo pri ravnateljstvu zavoda Zagreb, Kukovičeva ulica 15.

Proda se posestvo

obstoječe iz hiše s hlevom, v kateri se nahaja špecerijška in manufakturna trgovina v prijaznem kraju na deželi poleg koledvora južne železnice. 287

Poižve se pri Janku Reta v Borovnici.

Javna zohvala.

Dne 7. t. m. je nastal požar v moji sušilnici na Poljanski cesti št. 81, kateri mi je uničil vso mesenino in opravo ter je tudi poškodoval poslopje.

Zavarovan sem bil pri C. kr. priv. občni zavarovalnici Assicurazioni Generali v Trstu, katere mi je po svojem glavnem zastopu v Ljubljani določila škodo v mojo popolno zadovoljnost in mi odškodnino takoj izplačala.

Zahvaljujem se torej tej ugledni zavarovalnici ter je priporočam.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1910.

Franc Kunstel.

„CROATIA“, tvornica portland cementa

delniške društvo v Zagrebu

prima portland cementa

izvrstne norme društva inženirjev in arhitektov znatno nadkriljujejo kakovosti.

Centralna poslovnica: Zagreb, Ilica 29.

Brzejav: Croatia-cement, Zagreb.

Telefon Interurban 880.

Izdajatelj in odgovorni urednik Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.